

Nr 64.

Aukom till riksdagens kansli den 13 maj 1924 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag av postmedel till centralkassan för postpersonalens fackliga och ekonomiska sammanslutningar m. m.

(4:e avd.)

1:o) Uti en till riksdagen den 14 mars 1924 avlåten proposition, nr 148, vilken för förberedande behandling hänvisats till statsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, under punkt 1:o) föreslagit riksdagen att till centralkassan för postpersonalens fackliga och ekonomiska sammanslutningar må av postmedel utbetalas ett bidrag av 1,000 kronor, att användas till understöd och utveckling av kassans verksamhet.

Bidrag av postmedel till centralkassan för postpersonalens fackliga och ekonomiska sammanslutningar.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 9—11 av åberopade statsrådsprotokollet.

Med anledning av Kungl. Maj:ts framställning i ämnet, medgav nästlidet års riksdag, att till centralkassan för postpersonalens fackliga och ekonomiska sammanslutningar finge av postmedel utbetalas ett bidrag av 1,000 kronor att användas till understöd och utveckling av kassans verksamhet.

Nämnda kassa har tillkommit för att underlätta uppbörden av de medel, som skola erläggas av medlemmarna i föreningar och andra sammanslutningar bland postverkets personal av facklig art eller för sjuk- och begravningshjälp, skatteinbetalning m. m. Kassan ombesörjer för de till densamma anslutna föreningarnas räkning inkassering av medlemsavgifter, livförsäkringspremier, avgifter till sjuk- och begravningskassor samt medel för skattebetalning m. m. och fördelar indrivna medel till de olika föreningarna. Kassans verksamhet sedd i sammanhang med det arbete, som de särskilda sammanslutningarna utföra, är sålunda närmast att jämföras med verksamheten hos s. k. intressekontor.

Såsom skäl för det nu framlagda förslaget har departementschefen framhållit, hurusom det vore lämpligt, att kassan under de första åren av sin tillvaro och till dess det visade sig, huruvida den från personalsammanslutningarnas sida varaktigt vunne den tillslutning och det intresse, som erfordrades för en framgångsrik verksamhet, erhöle något stöd av statsmakterna. Under åberopande härav vill utskottet, i likhet med departementschefen, tillstyrka,

Utskottets yttrande.

att kassan ännu en gång kommer i åtnjutande av ett anslag av postmedel med 1,000 kronor eller samma belopp, som vid sistlidne riksdag beviljades.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att till centralkassan för post-personalens fackliga och ekonomiska sammanslutningar må av postmedel utbetalas ett bidrag av 1,000 kronor, att användas till understöd och utveckling av kassans verksamhet.

*Räntefri för-
sträckning
åt telegraf-
tjänste-
männens
skatteinbetal-
ningskassa
i Stockholm.*

2:o) Under punkt 2:o) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att telegrafstyrelsen må av tillgängliga medel disponera ett belopp av högst 35,000 kronor att i form av räntefritt lån tillhandahållas telegraftjänstemännens skatteinbetalningskassa i Stockholm.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid 11—15 av återopade statsrådsprotokollet.

Telegrafstyrelsen har i ämnet anfört bl. a. följande:

»Å vissa orter hava telegrafverkets tjänstemän bildat s. k. skattekassor, vilka hava till uppgift att åstadkomma en jämn fördelning av sina medlemmars utgifter för skatt. För sådant ändamål utkvitterar skattekassan vid avlöningstillfällena för varje sin medlem visst, efter storleken av hans skatt avpassat belopp och verkställer därmed skattebetalningen å uppboordsstämorna.

Sådana kassor finnas i Stockholm, Göteborg, Krylbo, Malmö, Norrköping, Nässjö och Örebro. Dessutom äro ett mindretal av telegrafverkets tjänstemän medlemmar i mera allmänna dylika sammanslutningar i Gävle, Norberg och Umeå.

Den mest betydande skattekassan är den i Stockholm, som har 323 medlemmar och som under tiden $\frac{1}{10}$ 1922— $\frac{30}{10}$ 1923 förmedlat inbetalning av skatt till ett belopp av omkring 112,000 kronor. I andra rummet kommer kassan i Göteborg, som började sin verksamhet i januari 1923 och under de tre första kvartalen av nämnda år inbetalt kommunalskattebelopp å sammanlagt cirka 21,000 kronor samt innan årets slut kommer att likvidera kronoskatt till ett belopp av cirka 15,000 kronor. Av de övriga kassorna är skattekassan i Malmö den främsta med 73 medlemmar och ett inbetalt skattebelopp under tiden $\frac{1}{10}$ 1922— $\frac{30}{10}$ 1923 av något över 31,000 kronor.

Utom det avdrag å avlöningarna, vilket sker för skattekassornas räkning, hava telegrafverkets avlöningskassor att innehålla sådana avlöningsbelopp, för vilka förordnande om införsel meddelats. Det senare är förenat med större besvär för avlöningskassorna än dessas mellanhavande med skatte-kassorna, vilket i allmänhet regleras på en gång i sammanhang med avlöningarnas utbetalande. Där införsel äger rum i endast ringa omfattning, är emellertid intet vidare att säga därom. Men då, såsom på sina håll är fallet med vissa tjänstemannagrupper, införsel förekommer i sådan omfattning, att de former för skattens erläggande, som borde vara regel, i stället utgöra undantag, kan telegrafstyrelsen icke underlåta att ingripa till reglerande av detta förhållande. Styrelsen syftar härvid närmast på telefonisterna i Stockholm och Göteborg samt linjepersonalen, företrädesvis den veckoavlönade, inom några av linjedistrikten. För den sistnämnda personalen synes införseln, som särskilt i Göteborg går till betydande belopp, vara orsakad av den under en del av år 1922 inträffade linjearbetarstrejken inom vissa delar av landet. Det kan därför tänkas att, vad denna personal

beträffar, saken är av övergående natur. I varje fall måste förhållandena, vad denna personalgrupp angår, göras till föremål för fortsatt utredning, innan något vidare åtgöres.

Telefonisterna i Stockholm och Göteborg äro uti ifrågavarande hänseende sins emellan ungefär likställda. Men då den åtgärd, styrelsen har för avsikt att föreslå, är en försöksanordning, anser styrelsen densamma böra omfatta endast telefonstationen å endera av dessa orter och då lämpligast Stockholms telefonstation. Av praktiska skäl synes försöket emellertid böra utsträckas att avse jämväl de linjearbetare inom fjärde linjedistriktet, som lyfta sin avlöning i Stockholm, helst införseln för dem rör sig om jämförelsevis mindre betydande belopp.

Avsikten är nu att genom att ett räntefritt lån ställes till skattekassans i Stockholm förfogande av ungefärligen samma storlek som de ineliggande införselförordnandena möjliggöra betalning av de skattebelopp, rörande vilka förordnats om införsel. Det har därvid av telegrafstyrelsen förutsatts, att skattekassan i stället skulle av utfallande avlöningar innehålla så stor del, att kassan inom viss av styrelsen fastställd tid kunde återbetala de av styrelsen förskotterade medlen.

Tidigare då fråga varit om understöd till skatteinbetalningskassor och liknande anstalter vid statens verk, har från utskottets sida uttalats stor tvekan härutinnan ¹⁾. Å andra sidan bör dock ej förbises, hurusom riksdagen i sammanhang med uppkomna frågor om möjligheterna att underlätta en rationell skatteuppbörd betonat önskvärdheten av att sådana anstalter komme till stånd vid statens verk ²⁾.

Det här föreliggande förslaget avser att åstadkomma dylika skatteinbetalningsanordningar för telefonisterna i Stockholm och viss därstädes stationerad linjepersonal. Den direkta anledningen till att förslaget framkommit, har varit den stora utsträckning, vari införsel i lön inom dessa kategorier av befattningshavare förekommer, vilket medför ett tidsödande arbete för kassapersonalen.

Genom att dessa befattningshavare beredas tillgång till inträde i en skatte-kassa skulle, såsom av propositionen framgår, detta arbete till största delen kunna antagas bortfalla. På grund härav och då det även ur andra synpunkter måste anses önskvärt att kunna förminska den förekommande införseln i lön, vill utskottet icke motsätta sig det i sådant syfte här framkomna förslaget.

Det blivande understödet har förutsatts komma att lämnas i form av räntefritt lån. Särskilt med hänsyn till det ifrågasatta lånebeloppets betydande storlek, 35,000 kronor, synes detsamma icke böra lämnas på längre tid än 5 år, varunder torde kunna förväntas, att lånet successivt återbetalas. Skulle ytterligare utsträckning av nämnda tid visa sig erforderlig, bör frågan härom föreläggas riksdagen till förnyad prövning.

Under åberopande av vad utskottet sålunda anför, får utskottet hemställa,

¹⁾ Statsutskottets utlåtanden 1921 nr 97 och 1923 nr 68.

²⁾ Riksdagens skrivelser 1918 nr 479 och 1921 nr 167.

att riksdagen må medgiva, att telegrafstyrelsen må av tillgängliga medel disponera ett belopp av högst 35,000 kronor att i form av räntefritt lån tillhandahållas telegraf tjänstemännens skatteinbetalningskassa i Stockholm.

Stockholm den 13 maj 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *C. J. G. Swartz*, *O. U. B. Olsson*, *H. F. Lamm*, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist*, *E. A. Hallin*, *J. Jeansson*, *C. I. Asplund* och *I. Bergman* i Tännäs;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén*, *A. Wiklund*, *S. Bengtsson* i Norup, *O. H:son Waldén*, *C. R. Jansson* i Falun, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *J. Jönsson* i Revinge, *J. D. Norman*, *A. Å. Törnkvist* i Karlskrona, *G. A. Johanson* i Hallagården och *S. Persson* i Fritorp.
